

Branden i Borås tog ett dygn att släcka på grund av den stora rasrisken.

ENORMA KONSEKVENSER EFTER STORBRAND

TEXT Karin Aase

Skador för mellan 50 och 100 miljoner kronor blev resultatet av den stora industribranden i Borås i augusti. Och en månad efter branden var det fortfarande få av de drabbade företagen som kommit tillbaka till vardagen.

Det var vid tretiden på morgonen måndagen den 18 augusti som någon hällde bensin på två bilar parkerade utanför en industrilokal i Borås och tände på. Elden tog sig mycket snabbt och spred sig vidare från bilarna in i byggnaden, där ett 15-tal företag hyrde lager- och kontorsplatser.

När räddningstjänsten kom till platsen hade branden spridit sig från väggen där den fick fäste och upp i taket, en konstruktion av lättbetongelement med förspänd armering och ovanför det ett uppreglat trä-

tak med tätskikt av papp.

– Under branden släppte förspänningen av armeringen och på vissa ställen rasade lättbetongen dessutom in, berättar Kjell Wahlbeck, räddningschef i Borås.

På grund av den stora rasrisken fick räddningstjänsten vara mycket försiktig vid arbetet med branden på taket, och inte förrän ett dygn efter larmet kunde insatsen avslutas. Då hade sammanlagt ett hundratal brandmän varit med och arbetat med släckningen av vad Kjell Wahlbeck kallar

en av de större svenska industribränderna på flera år.

Restvärdeledare Bo Molin kom till platsen vid fyratiden på morgonen.

– I vanliga fall när vi kommer till en brand är den redan släckt, eller i alla fall under kontroll, men här var det varken eller, berättar han.

Det var fullt med rök överallt i byggnaden vilket gjorde det svårt, och i vissa fall omöjligt, för RVR-ledaren och saneringsfirman att gå in och börja ta hand om och skydda företagets egendom.

Hårt drabbade

Ett företag som blev svårt drabbat av branden är Ergonomix AB som producerar system ►

Många företagare i den berörda byggnaden drabbades hårt av branden. Vissa har fått flytta till nya lokaler medan andra har förlorat arbetsinkomster under kortare eller längre tid.

för höj- och sänkbara arbetsplatser. Företagets lokaler ligger under det trätak som brann och under släckningsarbetet dränktes lokalen av vatten.

– Det här är ett av de företag som har råkat ut för de största, och säkert också de dyraste, skadorna, säger Bo Molin. I vanliga fall hade vi gått in och börjat sanera på en gång för att rädda maskinerna från vattnet, men i och med att statusen för taket var så osäker att brandmännen inte vågade jobba på det vågade vi inte jobba under det. Vi visste inte om det skulle ge med sig.

Alla vatten- och rökskador slog ut produktionen helt, och Ergonomix VD Lars Carlander räknar inte med att den kommer igång igen i samma skala som förut förrän ungefär vid årsskiftet. De gamla lokalerna är helt förstörda och för att åtminstone få

igång montering och administration har företaget fått flytta till helt nya lokaler i en annan del av Borås.

– Om det är möjligt kommer vi att stanna kvar här, för om vi ska flytta tillbaka sen när vi fått igång produktionen igen blir det ytterligare ett produktionsstopp som ställer till det för oss, förklarar Lars Carlander. Även om det så klart är lättare att klara av när det är planerat och inte på grund av brand.

Hur mycket branden och produktionsstoppet kostat företaget är helt omöjligt att uppskatta i dagsläget.

– Vi är försäkrade, och förlorat täckningsbidrag får vi igen, liksom alla kostnader som uppstått vid branden. Sedan finns det ju ingen försäkring som täcker att vi förlorar en del kunder på grund av att vi

inte kan leverera något under så lång tid.

Lars Carlander ser ändå positivt på framtiden och menar att företaget har klarat av värre saker tidigare.

– Men det värsta med det här är ändå allt jobb. Jag har fått anställa en person till bara för att kunna göra inventeringen för försäkringsbolaget, och så ska vi dessutom sköta det dagliga samtidigt som vi försöker få igång produktionen igen.

Brandskadat lager

Utöver Ergonomix är Sagaform, ett företag som säljer produkter för matlagning och dukning, bland dem som drabbats hårdast av branden. Halva lagret rökfylldes, och företagets inköpsansvarige Jerker Eriksson räknar med att ungefär 15 procent av varulagret blivit brand- eller rökskadat.

»...det värsta med det här är ändå allt jobb. Jag har fått anställa en person till bara för att kunna göra inventeringen för försäkringsbolaget, och så ska vi dessutom sköta det dagliga samtidigt som vi försöker få igång produktionen igen. «

Lars Carlander

Men trots att branden var så omfattande går lokalen fortfarande att använda och företaget har kvar sin verksamhet på Trandaredsgatan.

– Den yta som blev förstörd motsvarar ungefär 10 procent av hela lagerytan, så även om vi har fått sanera det som har blivit rökskadat kan vi fortfarande använda oss av lokalen, förklarar han.

Försäljningen fick ligga nere helt i en vecka medan företaget skaffade sig en överblick över det som var skadat och förstört, men har sedan varit igång igen.

– Säljstoppet påverkar såklart mycket, eftersom vi varken kunde leverera eller fakturera under en hel vecka. Nu, i mitten på september, är det fortfarande till viss del lite svårjobb eftersom säljarna måste kolla på flera lager för att ha en exakt bild av vad vi har, men hur det påverkar oss och vad det kostar på lång sikt är väldigt svårt att uppskatta.

Känslig information

Men inte bara de företag som hade lager och produktion i lokalerna drabbades. Peder Claesson är vd på Claesson konsult & värdering AB, ett av de företag som fanns på Trandaredsgatan. Hans företag är ett konsultföretag som bland annat sysslar med värderingar åt försäkringsbolag, men trots att företaget inte har någon industriproduktion, och trots att deras del av lokalen aldrig eldhärjades har de drabbats hårt av branden.

– Vi har hela vårt arkiv här inne, känsliga papper om våra kunder och jag vågade

inte ta chansen att det skulle förstöras, berättar Peder Claesson.

Så med hjälp av familjen och resurser från det egna försäkringsbolaget började han att evakuera sina lokaler.

– Varken RVR-ledaren eller räddningschefen trodde att branden skulle nå hit, men det hade räckt med att vinden hade vänt så hade det snart brunnit här.

Redan på fredagen kunde företaget flytta tillbaka sina saker igen, men verksamheten togs inte upp igen förrän i mitten av september.

– Vi har inte kunnat göra något för här fanns ingenting. Inget vatten, ingen el, ingen ventilation, ingen värme, berättar Peder Claesson.

Kritiserar hyresvärden

Samtidigt som Peder Claesson är glad över att hans företag ändå har klarat sig så bra som det gjorde är han kritisk mot hyresvärden.

– Jag har påpekat för fastighetsägaren i flera år att det inte får ligga så mycket material längs med ytterväggarna som det gör här. Posten har haft flera tusen kataloger liggandes utanför ett fönster som inte är brandsäkert, det ligger emballage utanför portarna, och nu började ju branden i bilar som stod parkerade bara 25 centimeter från väggen. Men jag anklagar inte hyresgästerna, det är fastighetsägaren som är ansvarig för att det ser ut så här.

Fastighetsägaren, Landic Property, anser emellertid inte att de har gjort något fel när det gäller att förebygga bränder.

Branden på Trandaredsgatan

- Larmet kom till räddningstjänsten 02.19 måndagen den 18 augusti.
- Byggnaden är ett industrihotell där ett antal företag hyr kontor och lager.
- Totalt omfattar byggnaden ca 9 000 kvadratmeter. 200 kvadratmeter golvyta och 1 500 kvadratmeter tak omfattades av branden.
- Branden var anlagd. Någon har hållt en dunk bensin över två parkerade bilar och tänt på, branden har sedan spridit sig till byggnaden.
- Totalt deltog cirka 100 personer i släckningsarbetet, som mest arbetade ett 50-tal personer samtidigt.

– Vi har haft en bra dialog med räddningstjänsten både före och efter branden den 18 augusti, och vi har inte fått någon som helst anmärkning från dem angående vare sig brandskydd eller städning, säger Stefan Nyman, pressansvarig på Landic Property.

Räddningschef Kjell Wahlbeck håller med Peder Claesson om att det bästa sättet att jobba förebyggande mot bränder är att ha ordning och reda, men har inte haft något att anmärka på när det gäller den aktuella fastigheten. Dessutom menar han att det är hyresgästernas ansvar att hålla rent runt sina lokaler.

– Självklart kan ägaren ställa krav på hyresgästerna, men det är de som bedriver verksamheterna som är skyldiga att hålla ordning.

Utöver att han är missnöjd med hur fastighetsägaren hanterat material stående utanför byggnaden har Peder Claesson även synpunkter på att han och de andra företagen inte fick tillräckligt mycket information och hjälp av RVR-ledaren under insatsen.

– Vi fick aldrig några hundra procentiga klara besked, och när jag bad om hjälp med att utrymma vårt kontor och arkiv var det ingen som kunde hjälpa mig.

RVR-ledaren Bo Molin menar å andra sidan att det aldrig var någon risk för att branden skulle spridas åt det håll som Peder Claessons kontor ligger.

– Med 99 procents sannolikhet hade inget hänt, och då tycker jag att det är onödigt att evakuera. ■